

M. KARNAVAS
odvjetnik J. Prlića:

EKSKLUZIVNO

SUĐENJE PRALJKU I OSTALIMA
velika je **NEPRAVDA** i nešto **NAJGORE** što sam doživio

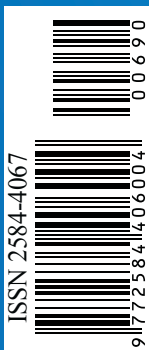
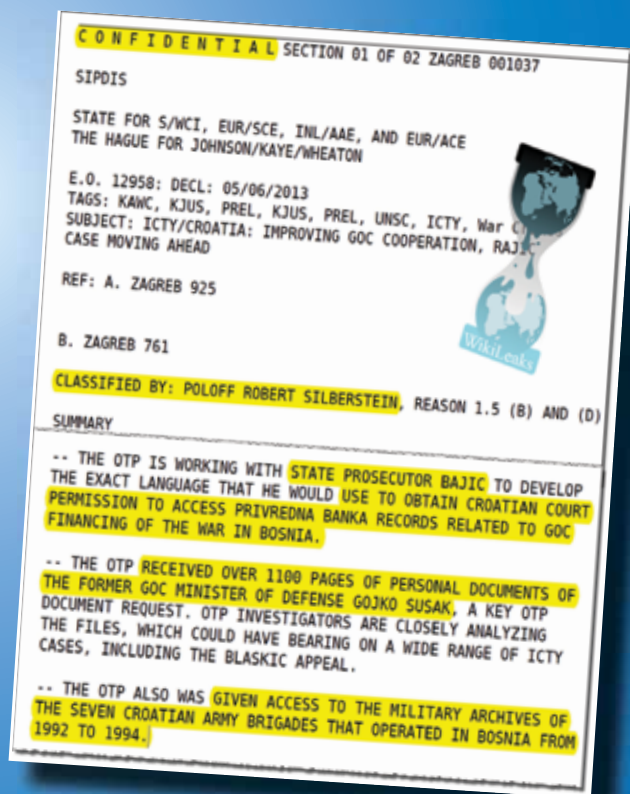

OTKRIVAMO

DOKAZ O IZDAJI ŠESTORICE

MLADEN BAJIĆ predao Haagu **1.100** osobnih dokumenata Gojka Šuška, podatke o **SEDAM** gardijskih brigada koje su ratovale u BiH i pristup **ZAPISIMA PRIVREDNE BANKE** o "financiranju rata" u BiH

Zašto je Hrvatska zanemarila iskaz **R. HERRICKA**, američkoga vojnog atašea:

EKSKLUZIVNO

ALIJA JE IZAZVAO RAT IZMEĐU HVO-a I ARMije BIH, A PRALJAK JE ČIST!

EKSKLUZIVNO

Michael KARNAVAS,
odvjetnik Jadranka Prlića

SUĐENJE PRALJKU, PRLIĆU I OSTALIMA NEŠTO JE NAJGORE ŠTO SAM DOŽIVIO U 35-GODIŠNJOJ KARIJERI

Sudci su se ponašali kao drugi tužitelji,
kao primalje Tužiteljstva u rađanju
unaprijed pripremljene osuđujuće presude

Razgovarala:
ANDREA ČERNIVEC

Michael G. Karnavas, odvjetnik dr. Jadranka Prlića prije nekoliko dana objavio je blog u kojemu se osvrnuo na čin general Slobodana Praljka i

na suđenje Hrvatima iz BiH koje je nazvao ‘parodijom, šaradom i teatrom apsurdna koji je prerušen u sudsku parnicu’. To je ujedno bio i povod za razgovor s ovim američkim odvjetnikom koji je 2005. godine preuzeo slučaj i obranu dr. Prlića.

● **Poštovani gospodine Karnavas, napisali ste impresivan**

osvrt na nedavno suđenje u slučaju Prlić i drugi. Kako biste odgovorili u nekoliko rečenica na sljedeće pitanje: Što Vas je tako duboko uznemirilo, osobito u slučaju generala Praljka da ste, iako ste odvjetnik gospodina Prlića, javno reagirali na presudu optuženoga čiji niste bili branitelj?

Bio sam otvoren i iznimno kritičan prema sudskome postupku tijekom i nakon suđenja. U našim žalbenim podnescima jasno smo tvrdili kako su sudci Sudbenoga vijeća značajno pogriješili, ignorirali naše dokaze, pogrešno ih karakterizirali i evaluirali, onemogućili našem klijentu pravedno suđenje te donijeli presudu koja je bila proizvod unaprijed zamišljenoga i željenoga rezultata. Vjerojatno ne bih pisao o žalbenoj presudi iako smatram da je ovo bio još jedan podbačaj pravde, još jedna pogrešna presuda. Naposljetku, čemu sve sada kada se ništa više ne može učiniti. Najvjerojatnije bih se, osim možda davanja intervjua na žalbenu presudu, tiho udaljio – što bi vjerojatno bilo najbolje učiniti ako želim zadržati osjećaj ravnoteže i unutarnjega mira. No dvije su me stvari duboko uznemirile. Prva stvar je bila slušanje sažetka žalbene presude te slušanje pogrešnoga prezentiranja onoga što smo tvrdili u ime dr. Prlića. Sudci se, ili nisu potrudili pročitati naše podneske, ili su odlučili javnosti predstaviti iskrivljenu sliku. U svakome slučaju, imao sam osjećaj da je to prijevara, trik. Druga stvar, koja je djelovala kao okidač, ako hoćete, bila je kada je general Praljak radije izabrao okončati svoj život nego se pokloniti sudcima i Žalbenome vijeću i pomiriti se s njihovom idejom da je suđenje bilo pravedno te da ishodi žalbenoga postupka predstavljaju istinu. General Praljak bio je pošten, principijelan čovjek koji je stajao iza svojih uvjerenja. Kao što sam već istaknuo, vjerovao je da mu nije dana poštena prilika da ospori dokaze optužbe i iznese svoje. On nikako nije vjerovao da je Sudsko vijeće objektivno ocijenilo dokaze. U potpunosti se slažem s generalom Praljkom jer je u znatnoj mjeri i dr. Prlić pretrpio tu nejednakost u postupku. Ova su me dva događaja potaknula na pisanje o generalu Praljku i o cijelome predmetu.

General Praljak toliko se davao u predraspravnome i raspravnome postupku, bio je voljan objaviti što je učinio, ali u isto vrijeme pažljiv da ne bi prebacio krivnju na nekoga drugog od optuženika, tako neustrašiv u sudnici ne uzmičući i zahtijevajući poštivanje istine, da sam osjetio da moram progovoriti, kako bih bio siguran da svi koji su svjedočili njegovoj tragičnoj smrti znaju i njegovu stranu priče, ali i kako bih razbio

General Praljak bio je pošten i principijelan čovjek, neustrašiv u zahtjevu da se poštuje istina

glasine da nije bio dobro, da nije bio zdrav ili da se nije mogao nositi sa zatvorom. Iznad svega, želio sam biti siguran da konačna žrtva generala Praljka nije bila uzalud.

Postupak nedoličan jednoj instituciji UN-a

● **Iz Vašega osvrta možemo pročitati kako je suđenje šestorici Hrvata iz Bosne i Hercegovine bilo izrazito nepravedno. U čemu se sastoji ta nepravda i može li prosječna osoba, ne samo optuženi i hrvatski narod, smatrati da je ova nepravedna presuda prihvatljiva?**

Proces je bio nepravedan jer nismo smjeli predstaviti svoje dokaze na pravi način; dokazi koje smo predstavili bili su ignorirani, a ono što je od dokaza uzeto u obzir, nije bilo ispravno ocijenjeno. U našem slučaju, gotovo nikada nismo imali dovoljno vremena za temeljito ispitivanje svjedoke tužiteljstva, nismo imali dovoljno vremena za izvođenje svih svjedoka koje smo htjeli s obzirom na to da smo imali ograničen broj sati koje su proizvoljno odredili

sudci. Postojali su dvostruki standardi u prihvaćanju i odbacivanju dokumenata, a koji su išli na ruku tužiteljstvu. Sudci nisu biliiskusni i dovoljno kompetentni za slučaj takve složenosti i veličine. Što se tiče načina na koji su sudci proveli postupak, barem dva su sudca pokazala pristranost u korist tužiteljstva. Ako usporedite kako je ovaj slučaj bio suđen s drugim slučajevima gdje su sudci bili drukčijega kalibra, nedostaci u našem slučaju bili su očigledni. Jedan od sudaca nije imao apsolutno nikakvoga iskustva kao sudac; ovo mu je bilo prvo suđenje, a bilo mu je blizu 80 godina kada smo počeli – daleko iznad dobi za odlazak u mirovinu u njegovoj zemlji. Svakako je imao neke unaprijed stvorene predodžbe o činjenicama koje bi povremeno otkrio u svojim primjedbama kada bi rekao da to nije onako kako se on sjeća nečega, i tako dalje. Možda je imao dobre namjere, ali od sudaca se ne očekuje takvo ponašanje.

Kako sudac koji ne razumije osnovne principe postupka može razumjeti svoju ulogu i funkcije? Moja mjera za pravično suđenje je kada je Vijeće nepristrano, ima poštovanja, fleksibilno je, kompetentno i strpljivo. To znači da mi je dopušteno govoriti u zapisnik tako da su sve potencijalne pogreške pravilno očuvane; da imam dovoljno vremena za ispitivanje i unakrsno ispitivanje svjedoka; da se o svim podnescima odlučuje razvidno s obrazloženim mišljenjima na temelju važećega zakona i procedure, a ne dekretom; a da se sudci ne ponašaju kao primalje za Tužiteljstvo u rađanju osuđujuće presude kojom djeluju kao drugi tužitelji tako da jačaju optužbu ili slabe obranu. Pošteno je suđenje vrsta suđenja koju bi sudac želio sebi.

● **Zašto mislite da je general Praljak trebao raščistiti s iluzijom još prije početka da će imati pravedno suđenje te da je rezultat ovoga predmeta predodređen? Tko ga je odredio?**

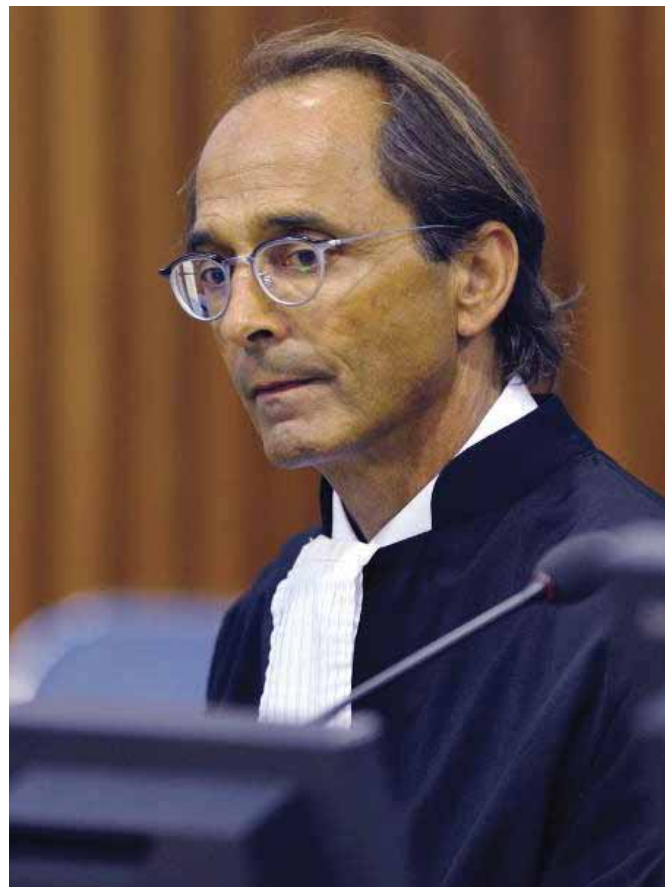
General Praljak, kao i svi ostali optuženi u ovom slučaju, dragovoljno su došli u Haag. Nisu bježali. Nitko ih nije lovio. Nije bilo prijeteće Hrvatskoj da ih se preda kako ne bi njihova prijava za EU bila zamrznuta. Svaki optuženi, ne samo general Praljak, ima pravo očekivati i dobiti pošteno suđenje. Inače, zašto surađivati, zašto se predati i trošiti ogromne količine vremena, energije i resursa na svoju obranu osporavajući dokaze tužiteljstva i dajući relevantne dokaze - kao što je zamčeno Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima - ako je unaprijed određeno da je postupak nepravedan? Sigurno je da sam bio optimističan prije sudskoga postupka da će dr. Prlić imati pravedno suđenje, ali, kao što sam napomenuo, zbog utjecaja različitih događaja i okolnosti, raspravni je postupak bio ispod standarda i nedoličan pravosudnoj instituciji koju su osnovali i financirali Ujedinjeni narodi.

Ne želim komentirati hrvatske političare kameleone

● **Je li uopće bilo moguće suprotstaviti se tome 'kafkijanskom' procesu?**

Ne bih obilježavao proces kao kafkijanski. Kao što znate, u Kafkinu romanu "Proces", glavnoga lika, Josefa K. neočekivano su uhitila dva nepoznata agenta iz neutvrđene agencije za neutvrđeni zločin, dvije je godine pokušao doznati optužbe protiv sebe, dok ga na smrt nisu izbola dva nepoznata agenta iz neutvrđene državne agencije. Josef K. nikad nije doznao optužbe protiv sebe, tako da se on nikada nije smio na sudu braniti transparentnom primjenom zakona. U slučaju Prlić i ostali, svi su optuženi znali za što su optuženi te su dobili relativno transparentno suđenje i žalbeni postupak. Postupak je, međutim, bio manjkav, a to je, po mome mišljenju, vodilo do proceduralne i bitne nepravde. Kao što sam

napomenuo, očekivali smo da će sudci biti sudci, savjesno pošteno, nepristrani tijekom postupka. Sudci ne bi trebali stavljati na vagu prava okrivljenika i prava

žrtava. Sudci ne bi smjeli zakidati optuženoga za njegova prava da bi se time izgadila prepreka s kojom se žrtve mogu suočiti u određenom slučaju.

Sudci su kao sportski sudci, ne bi trebali preuzeti ulogu igrača za jednu stranu kako bi se pomoglo u ostvarivanju određenih ciljeva. Na MKSJ-u, primjerice, sudci mogu postavljati pitanja kada je to potrebno, ali tako da moraju biti oprezni da njihova pitanja budu ograničena na razjašnjenje stvari za zapisnik. Sve više od toga, posebno ako je u intervenciji sudca pretežno i rutinsko pomaganje optužbe, nepravedno je i štetno. Žrtva je žrtva zločina, a

ne žrtva optuženika koji se smatra nedužnim dok mu se ne dokaže krivnja. To dolazi samo s osudom na temelju dokaza koji je izvan razumne sumnje. To je, po mome mišljenju, zanemareno.

● **Je li, dakle, ovo suđenje bilo sramotno? Jeste li išta sramotnije vidjeli u 35 godina svoje karijere?**

Ne bih to nazvao sramotnim. Moja kolegica odvjetnica Suzana Tomanović i ja pojavili bismo se svaki put spremni, dali bismo sve od sebe, unosili smo i veliku količinu osobne žrtve. Ovo je bilo najgora iskustvo u mojoj karijeri zbog načina na koji je postupak vođen. Mislim da bi bilo bolje raditi nešto drukčije i korisnije nego

raditi na ovome slučaju. Staviti se u žrvanj pripreme i vođenja predmeta ove složenosti i veličine trebalo bi biti nešto što čini svu ovu žrtvu – koja se uglavnom ne cijeni – vrijednom truda. U svakome slučaju, koliko god cinično zvučim, i dalje vjerujem u veličanstvo prava. Mislim da bi bilo pogrešno ocrniti cijeli MKSJ na temelju načina na koji je vođen predmet Prlić i drugi.

● **Rekli ste da su sudci unaprijed imali stavove o BiH, o čemu su mogli čitati u brošuri Haaškoga suda dostupnoj na mrežnim stranicama Suda, a gdje kažu da je BiH bila izložena Hrvatskoj i Srbiji, jednako**

dijeljena od strane hrvatskoga i srpskoga predsjednika. Zašto Hrvatska nije reagirala na takvu brošuru?

To morate pitati hrvatske vlasti. Imajte na umu da je bilo hrvatskih političara koji su svjedočili u predmetima na sudu, javno napadali - jer im je odgovaralo i zbog politike - prošlost političkih suparnika i određenu političku stranku kojoj su nekada pripadali, služeći u isto vrijeme hrvatskoj vladi za koju tvrde da je sudjelovala u aktivnostima i zločinima opisanima na mrežnoj stranici Suda i u promotivnim materijalima. U svakome slučaju, nije na meni da razumijem, a kamoli komentiram hrvatsku politiku i revizionističko mišljenje nekih od onih hrvatskih političara koji se poput kameleona mogu bez napora mijenjati i prilagođavati trenutačnim političkim vjetrovima.

Mladićevi dnevnik olakšali put izricanju neistine

● **Mogu li sudci koji su donijeli takvu presudu, a za koje tvrdite da nisu bili sposobni za ovaj postupak, ikada doći pod udar svoje vlastite savjesti zbog ove presude?**

Sudci ovoga predmeta, prema kojima sam bio kritičan, nisu zadržali sebi da će učiniti nepravdu. Njihove su akcije najvjerojatnije temeljene na unutarnjim uvjerenjima i percepciji. Istu bih stvar rekao i za sudce u žalbenome postupku. Također, imajte na umu da sam subjektivan. Mislim da sam u pravu što sam rekao, ali da pitate sudce da ocijene svoj nastup, siguran sam da si ne bi dali velike primjedbe na svoje suđenje. Sudci se obično bave samokritičnošću u značajnijoj mjeri. Zato sumnjam da će bilo koji od sudaca trošiti vrijeme razmišljajući zbog uznemirene savjesti.

● **Opća percepcija medija u svijetu je da je general Praljak ratni zločinac. Kako se suprotstaviti toj percepciji? Što biste im Vi rekli?**

Ne postoji ništa što se može reći. Netko bi trebao proći kroz cijeli zapis u ovom slučaju prije nego što donese ikakav zaključak koji nije temeljen na emocijama i različitim sukobljenim pričama. General Praljak učinio je ono što

Proces je bio nepravedan jer nismo smjeli predstaviti svoje dokaze na pravi način (bili su ignorirani), a ono što je od dokaza uzeto u obzir, nije bilo ispravno ocijenjeno. Postojali su dvostruki standardi u prihvaćanju i odbacivanju dokumenata, a koji su išli na ruku tužiteljstvu. Sudci nisu biliiskusni i dovoljno kompetentni za slučaj takve složenosti i veličine

je učinio jer je htio pokazati svijetu da nije ratni zločinac kao što se tvrdi, a možda je najbolji način za dokazivanje te činjenice, unatoč prvostupanjskoj i drugostupanjskoj presudi, baš ta najveća žrtva.

● **Javnost zna vrlo malo o 'Mladićevih dnevnicima'. Što oni sadrže i kako ih je sud koristio kao dokaz protiv optuženih Hrvata iz BiH?**

Navodno je to ono što je Mladić zapisao tijekom rata, kako se što događalo. Upitno je li on napisao te zapise. Sigurno nije pisao istovremeno dok je govorio. Možda se oslonio na zapisničara koji je možda bio s njim ili je to pisano na kraju dana na temelju njegovih sjećanja. U svakome slučaju, u tim su zapisima stvari povoljne za obranu - idu izravno u srce tzv. udruženoga zločinačkog pothvata. Sudsko se vijeće oslonilo na odabir zapisa koje je ponudilo Tužiteljstvo, a odbilo je zapise koje smo mi pokušali uničiti kao dokazni materijal. Ovo nisu bili samo dvostruki standardi u favoriziranju tužiteljstva već je oslanjanje na Mladićeve zapise olakšalo donošenje neistinite priče.

● **Ocijenili ste suđenje kao cirkus i teatar apsurdna. Kako ocjenjujete obrambeni govor na saslušanju na Sjednici Vijeća sigurnosti UN-a? Smatrate li da su hrvatski predstavnici trebali govoriti s više nezadovoljstva o presudi i radu suda?**

Nisam u poziciji komentirati visoku i proračunatu politiku hrvatskih vlada koje su dolazile i odlazile otkada sam u ovom predmetu, od 2005. godine. Uglavnom su sve dosadašnje hrvatske vlade bile pasivne tijekom postupka. Teško je pogoditi jesu li govori sada od kakve koristi. Sve što mogu reći je da su naponi koje sam vidio napravljeni za Hrvatsku, ne za optuženu šestoricu Hrvata.

● **Treba li se moralna osoba više diviti generalu Praljku ili sudcu Agiusu i drugim sudcima koji su, možemo to vidjeti i u Vašem tekstu, na svaki način inferiorni u odnosu na generala Praljka?**

Ne mogu odgovoriti na ovo pitanje, a nisam siguran, kao što rekoh, može li itko. Iznio sam svoje misli i uvjerenja u svoja dva bloga o generalu Praljku (samo je jedan preveden na hrvatski), i ovdje – u pravu ili krivu.